

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Szegedi Ítéltábla dr. Nyárády Zoltán ügyvéd képviselt **felperes neve (címe)** szám alatti lakos felperesnek - dr. Óvári Judit ügyvéd által képviselt **alperes neve (címe)** szám alatti lakos alperes ellen kölcsön visszafizetése iránt indított perében a Csongrád Megyei Bíróság 2007. május 24. napján kelt 1.P.20.761/2006/49. számú ítélete ellen az alperes 50. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

ÍTÉLETET :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a megfellebbezett rendelkezéseit **helybenhagyja.**

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 100.000.- (Egyszázezer) Ft fellebbezési eljárási költséget.

A fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

INDOKOLÁS :

A felperes 2003. november 11-én kelt adásvételi szerződéssel eladta a **/ingatlan 1/** utcában lévő ingatlanát 15.000.000.-Ft-ért, amelyből 1.500.000.-Ft foglalt a szerződés aláírásakor, 13.500.000.-Ft vételár hátralékot pedig 2004. február 27-én kapott meg. A felperes ezen összegből 5.000.000.-Ft-ot adott a fiának lakásvásárlás céljára, 2003. március 30-án pedig újabb ingatlant vásárolt 1.100.000.-Ft-ért.

A 2004. március 5. napján létrejött megállapodás alapján a felperes 5.000.000.-Ft-ot „kölcson ad” az alperesnek egy éves futamidőre. Az alperes vállalta, hogy 2005. március 5. napján egy összegben 7.000.000.-Ft-ot fizet vissza. A megállapodást az alperes írta és aláírta, a felperes és az alperes házastársa is aláírásával látta el.

A 2004. augusztus 13. napján készült, a géppel írt és az alperes által aláírt kölcsönadási megállapodás elnevezésű okirat. Ebben ismét rögzítésre került az 5.000.000.-Ft „kölcson adására” vonatkozó megállapodás a 2004. március 5-ivel azonos tartalommal, tartalmazza továbbá azt, hogy az alperes ezen időpontban átvett a felperestől 300.000.-Ft-ot, amelyet kamataival, összesen 330.000.-Ft összegben 2005. március 5. napjáig vállalt visszafizetni.

Az alperes ezt követően megvásárolta a **/ingatlan 2/** szám alatti építési telket, azon házat épített, a felépített családi házat értékesítette, de a kölcsönt nem fizette vissza.

A felperes módosított keresetében 7.330.000.-Ft tőke és annak 2005. március 5. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest a fenti kölcsönszerződések alapján.

Az alperes elsődlegesen a kereset elutasítását kérte. Védekezése szerint a felek között kölcsönszerződés nem jött létre, szándékuk az volt, hogy a felperes a pénzét az általa építendő ingatlanba befekteti és annak eladásából nyereséghez jut. Ezen szándékukat foglalták a 2004. március 5. napjára dátumozott okiratba. Valójában az 5.000.000.-Ft-ot a felperes nem adta át, csupán a 300.000.-Ft-ot 2004. augusztus 13. napján. Nem vitatta, hogy azt a felperesnek visszafizetni nem tudta, megállapodásuk alapján ennek fejében felújította a felperes fiának lakását. Az előző kölcsönszerződés nem is jöhetett létre, mivel olyan lényeges tartalmi elemeket, minthogy a hitelező hol, mikor és milyen módon adja át a kölcsön összegét, a szerződés nem tartalmazza.

Hivatkozott arra, hogy a felperes nem rendelkezett olyan összeggel, amelyből ezt a pénzt át tudta volna adni.

Álláspontja szerint a szerződés a Ptk. 202. §-a alapján uzsorás jellege miatt semmis, mivel évi 40 % mértékű kamatkikötést tartalmaz. Másodlagosan az eltúlzott mértékű üzleti kamat mérséklését kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest 5.300.000.-Ft tőke, az 5.000.000.-Ft után 2004. március 5. napjától, a 300.000.-Ft tőke után pedig 2004. augusztus 13. napjától 2005. március 5-ig járó évi 11 %, 2005. március 6-tól pedig ezt meghaladóan a Ptk. 301. §-a szerinti késedelmi kamat megfizetésére is. Az ezt meghaladó keresetet elutasította. Határozatának indokolásában kifejtette, hogy a perben csatolt okiratok tartalmával szemben a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az alperesnek kellett bizonyítania, hogy az 5.000.000.-Ft tekintetében a kölcsönszerződés nem jött létre, illetve a 300.000.-Ft-ot a felperessel kötött megállapodás alapján a felperes fia lakásában végzett felújítási munkákkal egyenlíttette ki.

Az alperes elsődleges védekezését vizsgálva arra az álláspontra helyezkedett, hogy az írásba foglalt kölcsönszerződés tartalmazza a kölcsön összegét, annak lejártát, valamint minden olyan lényeges tartalmi elemet, amely a szerződés létrejöttéhez szükséges. Az 5.000.000.-Ft átadását alátámasztó bizonyítékként értékelte **tanú 1**, **tanú 2**, **tanú 3** és **tanú 4** tanúk vallomását, akik előtt az alperes tartozását elismerte. Az alperes házastársának, ... a vallomását a közeli hozzátartozói kapcsolatra tekintettel kizárta a bizonyítékok köréből. Az alperesnek nem sikerült bizonyítania azt sem, hogy a lakásfelújítás a 300.000.-Ft törlesztéseként történt. A felperes fia, ... vallotta ugyanis, hogy a lakásfelújítás ellenértékét ő fizette meg az alperesnek, ehhez megfelelő fedezettel is rendelkezett, hiszen a felperestől kapott 5.000.000.-Ft-ból 4.300.000.-Ft-ért vásárolta meg az ingatlant. Nem fogadta el azt az alperesi érvelést sem, hogy a felperes a kölcsön nyújtásához nem rendelkezett megfelelő fedezettel, hiszen 2004. februárjában jutott hozzá az ingatlan értékesítéséből származó 13.500.000.-Ft-hoz, amelyből a fiának átadott 5.000.000.-Ft feletti összeggel szabadon rendelkezett. A perben beszerzett igazságügyi írásszakértői vélemény nem támasztja alá azt az alperesi előadást, mely szerint a kézzel írt okirat aláírására utóbb került sor. Nem találta megállapíthatónak a szerződés Ptk. 202. §-a szerinti érvénytelenségét azzal, hogy az üzleti vállalkozás céljára felvett kölcsönszerződést a feltűnően aránytalannak minősülő ügyleti kamat ténye sem teszi uzsorássá. Ugyanakkor indokoltnak találta az ügyleti kamat Ptk. 232. § (3) bekezdése alapján történő mérséklését évi 11 %-ra.

Az ítélet ellen az alperes élt fellebbezéssel, melyben annak megváltoztatásával a kereset teljes elutasítását kérte. Állította, hogy az 5.000.000.-Ft kölcsönadása nem történt meg. A tanúk vallomása - **tanú 3** kivételével - ezt nem bizonyította. **tanú 3** együtt volt más tanúkkal, amikor az alperes előttük nyilatkozott, ezért az ő vallomása a pénz összegére nézve - minthogy a többi tanú erről nem tudott - nem lehet elegendő bizonyíték. A 300.000.-Ft átvételét soha nem tagadta, így az elismerés is kizárólag erre vonatkozott. Téves az elsőfokú ítélet azon megállapítása, hogy az időbeli eltérés a szerződés szövege és az aláírások között a szakvélemény alapján nem állapítható meg. Tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy a felperes a kölcsönhöz megfelelő fedezettel rendelkezett, hiszen maga mondta el, hogy 6.000.000.-Ft összegű anyagszámlával is rendelkezett, ezen túl még az ingatlanának építése során nyilvánvalóan felmerült munkadíj költsége is, míg 1.500.000.-Ft-ot a **/ingatlan 3/** ingatlan felépítésére fordított. E költségek a tényállásban írtak mellett felemésztették ingatlanértékesítésből származó bevételeit. Változatlan álláspontja szerint a 300.000.-Ft-ot kiegyenlítette a felperes fiának végzett munkával, sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékok köréből kizárólag az ő házastársának tanúvallomását zárta ki, **felperes fiáét** nem, pedig az ő érdekeltsége is nyilvánvaló.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A fellebbezés **nem alapos**.

- 4 -

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok helyes mérlegelésével állapította meg a tényállást, abból a jogszabályoknak megfelelő következtetést vont le, ezért érdemi döntése helytálló, ítéletét jól megindokolta. Az alperes fellebbezésében nem jelölt meg

olyan tény vagy körülményt, amelyet az elsőfokú bíróság nem értékelt, anyagi és eljárási szabályok megsértése nem állapítható meg, ezért az ítélet az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése és a 254. § (3) bekezdése alapján annak helyes indokai szerint helybenhagyta.

A fellebbezés kapcsán az alábbiakat emeli ki:

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felek között 2004. március 5. napján 5.000.000.-Ft összegre kölcsönszerződés jött létre. A megállapodást a felek okiratba foglalták, amelyet az alperes írt és aláírt, így az a Pp. 196. § (1) bekezdés a/ pontja szerinti teljes bizonyító erejű magánokiratnak minősül. Az elsőfokú bíróság jogszabálysértés nélkül alkalmazta a bizonyítási kötelezettség és a bizonyítási teher szabályait, amikor arra az álláspontra helyezkedett, hogy okirattal szemben az alperesnek kell azt bizonyítania, hogy a követelt összeggel nem tartozik (BH. 1991/237.).

Az alperes fellebbezésében már nem vitatta, hogy a megállapodás kölcsön nyújtására irányult, nem pedig - ahogyan azt az elsőfokú eljárásban állította - befektetési célokat szolgált. Itt jegyzi meg az ítélet az alperes ez utóbbi tartalmú előadást csak az elsőfokú eljárás későbbi szakaszában tett, a fizetési meghagyással szembeni ellentmondásban maga is kölcsönszerződésről nyilatkozott. Az ítélet az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, miszerint az okirat alátámasztja az 5.000.000.-Ft átadását. A szerződési nyilatkozatnak a Ptk. 207. § (1) bekezdése szerinti értelmezése alapján 2004. március 5-én megtörtént a pénz átadása, erre utal az, hogy a kölcsön „kezdeteként” ezt az időpontot tüntették fel. Az okiratban szereplő „kölcsönt ad” kifejezés a pénz jelen idejű - a szerződés aláírásakor - átadását jelenti, s nem jövő időre vonatkozik.

A kölcsönszerződés létrejötte szempontjából nem bír jelentőséggel az az alperesi hivatkozás, hogy azt nem a megszövegezésével egyidejűleg írták alá, mert a kölcsönszerződés érvényes létrejöttéhez a Ptk. nem kíván írásbeli alakot. Másrészt ezen alperesi előadás nem bizonyított, a perben beszerezett írásszakértői vélemény végkövetkeztetése ugyanis az - ahogyan arra az elsőfokú bíróság is hivatkozott -, hogy szakértői módszerekkel nem állapítható meg; az aláírás és a feletti levő szerződés szöveges része eltérő időpontban keletkezett volna.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok Pp. 206. §-a szerinti okszerű mérlegelésével állapította meg, hogy az alperes tanúk előtti elismerő nyilatkozata az 5.000.000.-Ft összegre is kiterjedt. Tény, hogy **tanú 1** nem emlékezett arra, hogy összegszerűség elhangzott a megbeszélésen, azonban azt adta elő, hogy a felperes nyilatkozata szerint nagyobb összegű kölcsönről volt szó, ami nyilvánvalóan nem a 300.000.-Ft-ra vonatkozott. **tanú 2** vallomása szerint a felperes említette, hogy 5.000.000.-Ft-ról van szó és az okiratot is magánál tartotta, amikor az alperesi elismerés történt. Vallomásából egyáltalán nem az tűnik ki, hogy csak utólag, később szerzett volna tudomást a kölcsön összegéről.

- 5 -

Pf.II.20.286/2007/4. szám

Ezzel egybehangzóan nyilatkozott **tanú 3** tanú is. Erre az eseményre 2005. év decemberében került sor, amikor az alperes - elmondása szerint - a 300.000.-Ft összeg törlesztéseként a felperes fia lakásában vállalt felújítási munkának már a vége felé járt.

Ehhez képest a tanúk előtt erre utalást sem tett, hanem arra hivatkozott, hogy teljesíteni nem tud, tartozását az ingatlana értékesítése után fogja kiegyenlíteni. Ebből következően az elismerés nyilvánvalóan nem vonatkozott csupán a 300.000.-Ft-ra.

A meghallgatott és a keresetet alátámasztó bizonyítékként elfogadott tanúvallomások közül csak **tanú 4** nyilatkozott úgy, hogy csak az alperes elismerését követően szerzett tudomást a felperestől a kölcsön összegéről. Az előtte történt alperesi elismerésre nem az említett három tanú jelenlétében került sor, a felperes kísérőjeként vett részt azon a beszélgetésen, amikor az alperes nem vitatta tartozását, csupán arra hivatkozott, hogy fizetni nem tud, mert a ház még nincs kész és nincs is eladva. Ezen vallomás szintén a keresetet támasztja alá, ahogyan azt az elsőfokú bíróság is megállapította.

Tévesen hivatkozik az alperes arra, hogy a felperes a kölcsön nyújtásához fedezettel nem rendelkezett. A fellebbezésben hivatkozott 6.000.000.-Ft anyagszámla a felperesi előadásból kitűnően még a **ingatlan 1** eladását megelőzően, 2001-ben felmerült kiadás volt.

Helytállóan hivatkozik az alperes arra, hogy **felperes fia** nem tekinthető érdektelen tanúnak, azonban vallomásának figyelmen kívül hagyása sem eredményezhet az alperes számára kedvezőbb döntés meghozatalát, mert semmilyen egyéb bizonyíték sem támasztja alá a 300.000.-Ft visszafizetésére vonatkozó előadását.

A Ptk. 232. § (1) bekezdése szerint a szerződéses kapcsolatokban - ha jogszabály kivételt nem tesz - kamat jár. Magánszemélyek egymás közötti szerződéses viszonyában kamat csak kikötés esetén jár.

A (2) bekezdés szerint a kamat mértéke - ha jogszabály kivételt nem tesz - megegyezik a jegybanki alapkamattal.

A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a felek által túlzott mértékben megállapított kamatot a bíróság mérsékelheti.

Amennyiben a magánszemélyek szerződésében kikötött kamat nem csak meghaladja az előbb írt mértéket, hanem feltűnően aránytalan is - de a szerződés uzsorás jellege, mint a perbeli esetben is nem állapítható meg - a szerződés sértheti a jó erkölcsöket, ezért az a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmisnek minősíthető (PJD.III. 84.).

Az ítéletábra álláspontja szerint a Ptk. imént idézett rendelkezésére figyelemmel az évi 40 %-os kamat nem tekinthető olyan mértékben feltűnően aránytalanoknak, amelynek alapján a szerződés nyilvánvalóan jó erkölcsbe ütköző voltának megállapítására alapot adhatna, s mint érvénytelenségi okot, hivatalból kellene figyelembe venni.

- 6 -

Helytállóan járt el tehát az elsőfokú bíróság, amikor - bár a szerződés esetleges semmisségének kérdésével nem foglalkozott - a túlzott mértékű kamatot mérsékelte.

A bíróság a konkrét ügylet sajátosságainak mérlegelésével dönt arról, hogy a kamat mérséklése milyen mértékre indokolt - ezt az elsőfokú bíróság az ítéletében megtette -, a mérsékelt összegű kamatnak nem kell feltétlenül megegyeznie a jogszabály által megjelölt kamattal.

Az eredménytelenül fellebbező alperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes jogi képviselőjével felmerült, a 32/2003. (VIII. 22.) IM. számú rendelet alapján megállapított, az ÁFA összegét is magában foglaló ügyvédi munkadíj, mint perköltség megfizetésére.

Az alperes személyes költségmentessége folytán a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM. rendelet 14. §-a alapján, a 13. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel, az állam viseli.

S z e g e d, 2007. november 28.

Dr. Sággy László sk.	Zanócné dr. Ocskó Erzsébet sk.	Dr. Rakita Zsuzsanna sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró